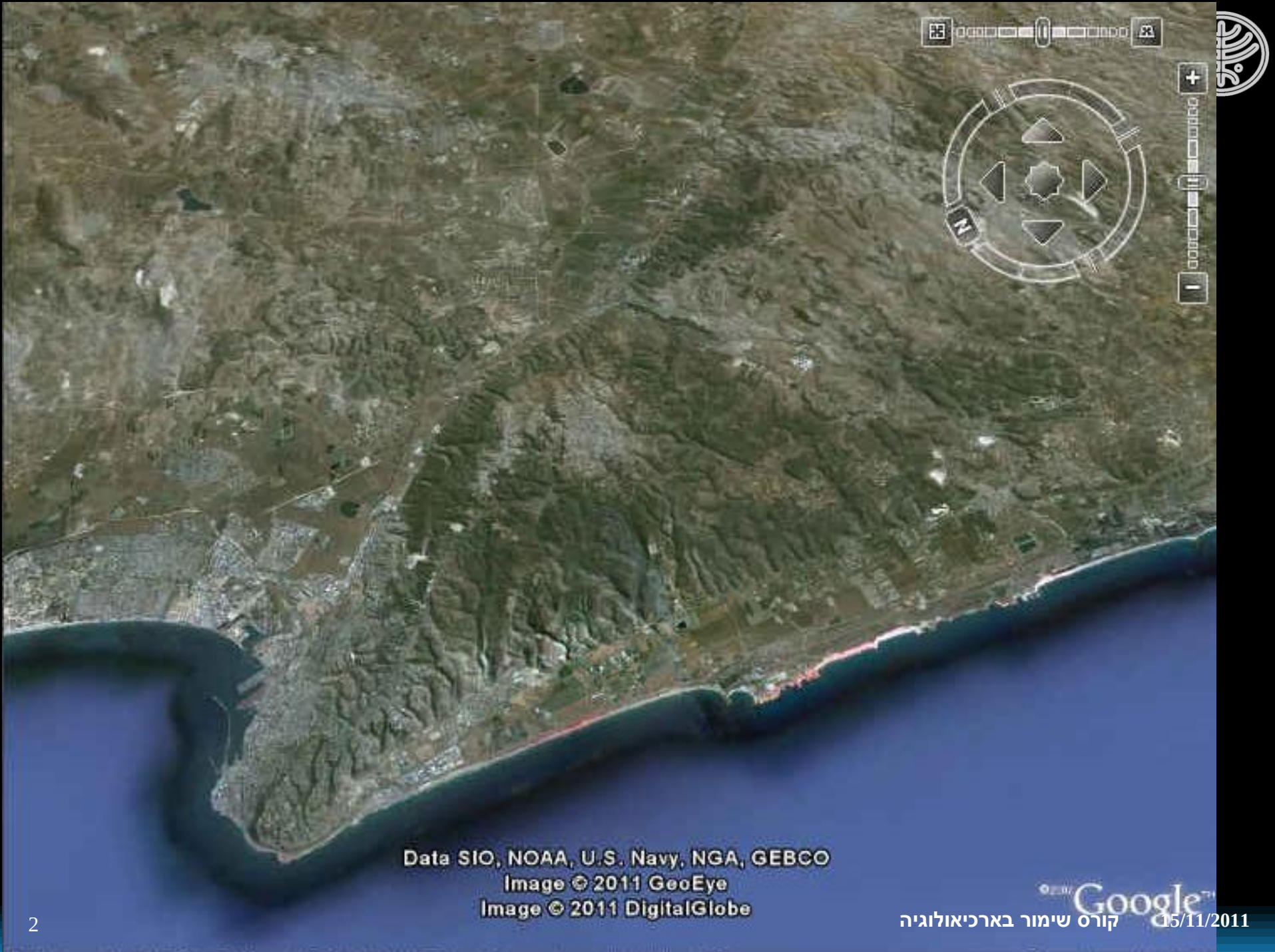

בית האדון של קיימונט

Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
Image © 2011 GeoEye
Image © 2011 DigitalGlobe

קורס שימור בארכיאולוגיה 15/11/2011

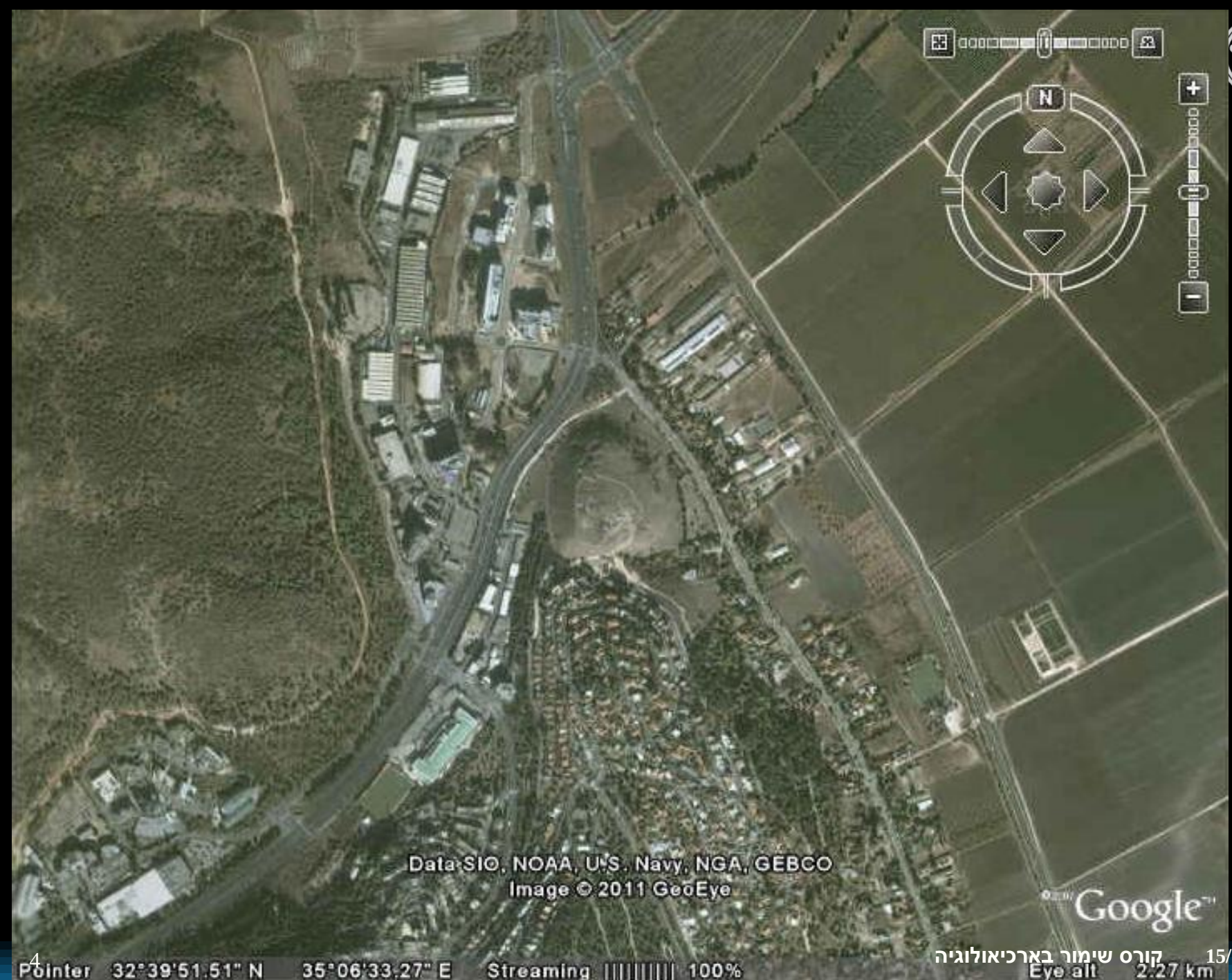

Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
Image ©2011 GeoEye

Google™

3
Pointer 32°40'07.59" N 35°05'56.49" E Streaming 100%

קורס שימור בארכיאולוגיה 15/11/2011
Eye alt 4.74 km

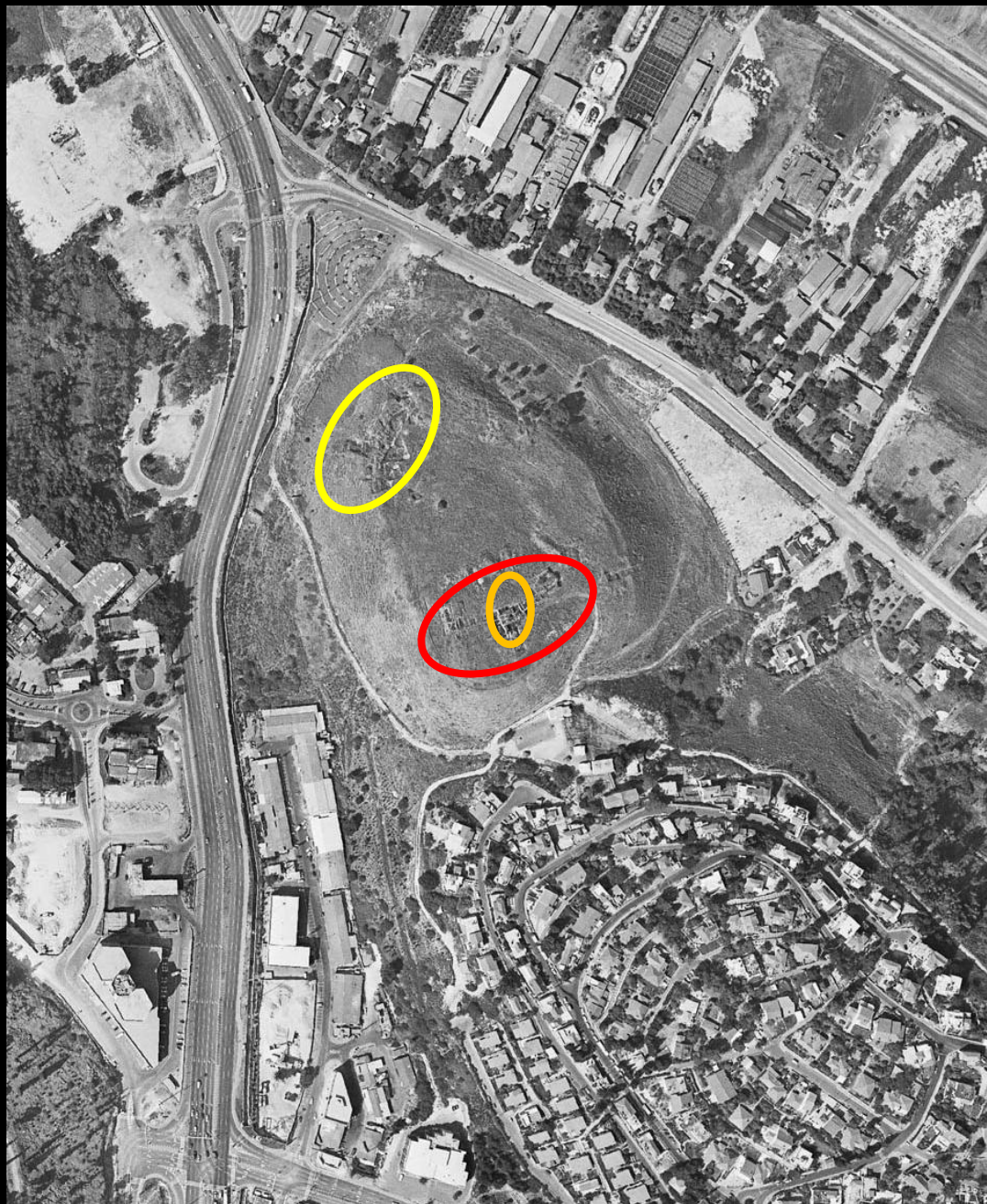

Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
Image © 2011 GeoEye

Google™

Pointer 32°39'51.51" N 35°06'33.27" E Streaming 100%

קורס שימור בארכיאולוגיה 15/11/2011
Eye alt 2.27 km

1. 1977-1988

האוניברסיטה העברית,
חפירה בצפון מערב התל,
אמנון בן תור.

2. 1993

רשות העתיקות,
חפירה באקרופוליס,
מרים אבישר.

3. 2010

רשות העתיקות,
בקומפלקס הצלבני
מיכאל כהן

השכבה	התקופה	הערות
I	עות'מאנית	חרסים בודדים
II	ממלוכית	יישוב רק בחלקו הגבוה של האתר
III A-B	צלבנית	יישוב מבוצר ומצודה
IV A-B	ערבית קדומה	עיר מתוכננת היטב
V	ביזנטית	יישוב מצומצם בחלקו הגבוה של האתר
VI	רומאית	חרסים בלבד
VII	הלניסטית	מגדל-שמירה בודד ויישוב מצומצם
VIII	פרסית	בורות
IX	פרסית	יישוב פרוז
X	פרסית	יישוב פרוז
XI	ברזל III	יישוב דל על חורבות העיר הקודמת
XII A-B	ברזל II-III	עיר מבוצרת בחומה כפולה
XIII	ברזל II	בורות
XIV	ברזל II	עיר מבוצרת בחומת סוגרים
XV	ברזל II	יישוב פרוז
XVI	ברזל I-II	יישוב דל
XVII	ברזל I	"בית השמן"; חורבת היישוב בשרפה עזה
XVIII A-B	ברזל I	יישוב פרוז
פ ע ר (!)		
XIX A-B	ברונזה מאוחרת II	יישוב פרוז; חורבן בשרפה עזה
XX A-B	ברונזה מאוחרת I-II	יישוב פרוז
XXI A-B	ברונזה מאוחרת I	
/ ברונזה תיכונה III		
XXII	ברונזה תיכונה II ב	יישוב פרוז(!); קבורת ילדים בקנקנים
XXIII A-B	ברונזה תיכונה II א	יישוב מבוצר
XXIII C	ברונזה תיכונה II א	יישוב מבוצר
XXIV	ברונזה תיכונה I	מערת קבורה
XXV	ברונזה קדומה III	חרסים בלבד
XXVI	ברונזה קדומה II	חרסים בלבד
XXVII	ברונזה קדומה I	חרסים בלבד

יקנעם במקרא

- ספר יהושע – כיבוש הארץ
- יקנעם אחת מ-48 ערי שבט לוי ששימשו כ"ערי מקלט"

אברהם בר יעקב: מפת ארץ הקודש, מסלול נדודי בני ישראל במדבר. 1695 הגדה של פסח, מוזיאון ישראל,

ביצור העיר המקראית

בית האדון של קיימונט

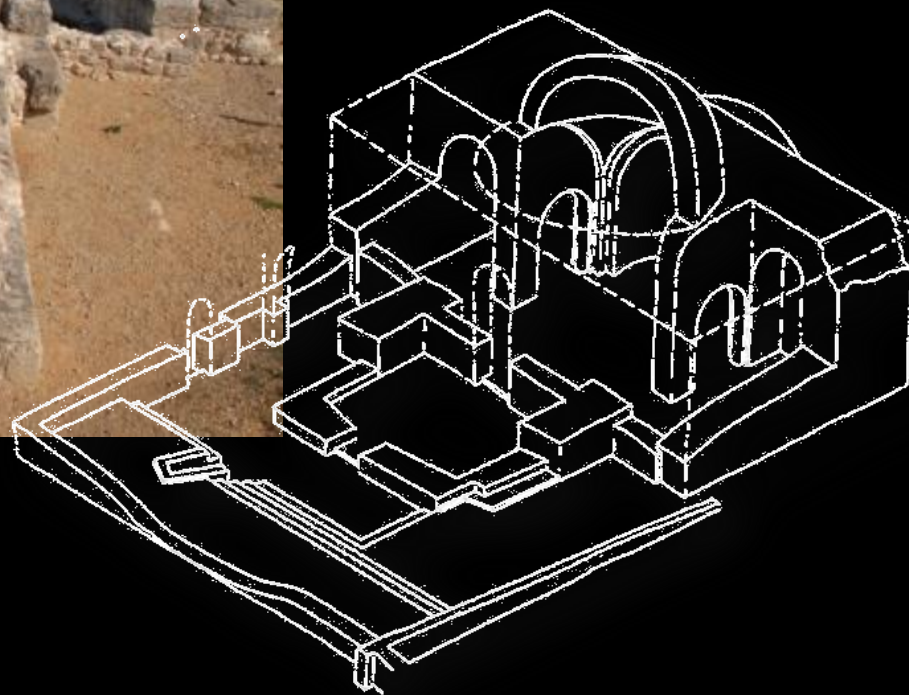

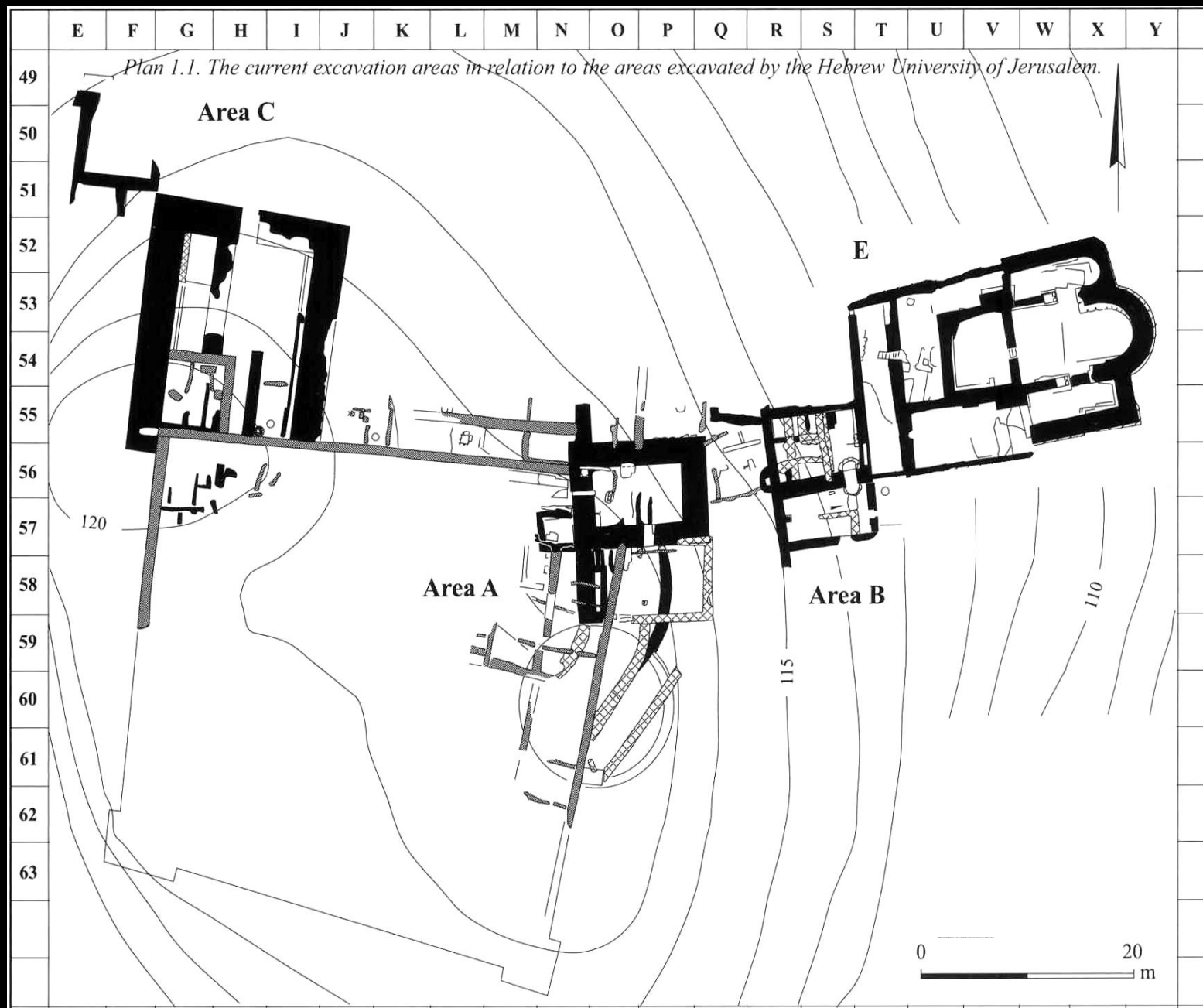
תצלום מתקופת החפירה, באדיבות מרים אבישר

הכנסייה הצלבנית

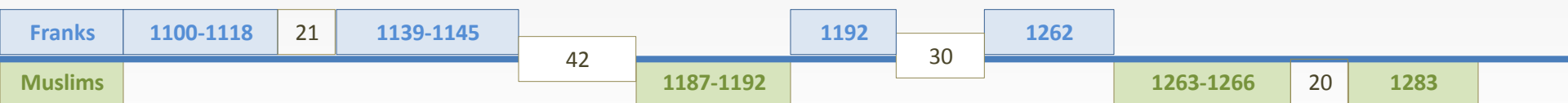
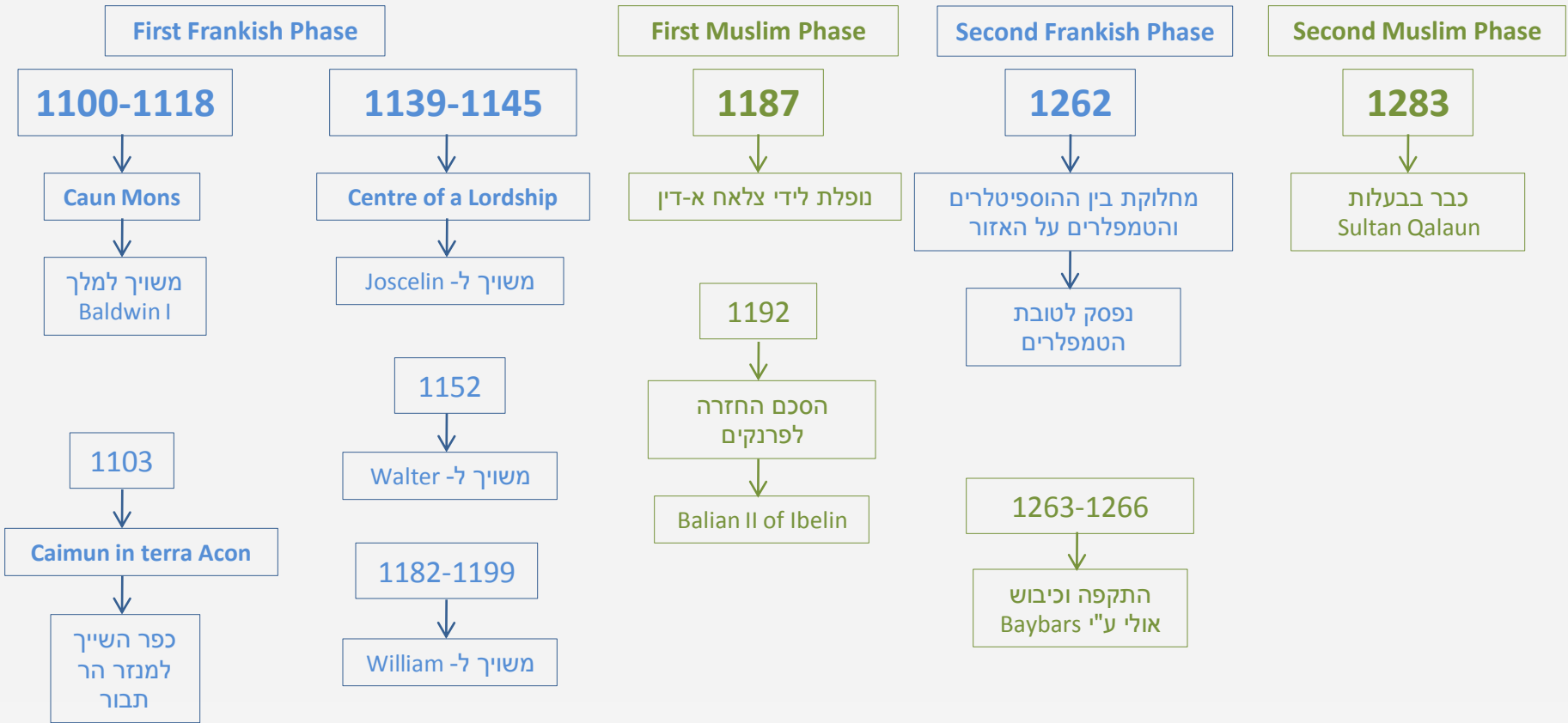

שחזור חלל הכנסייה מתוך פרסום החפירה, א.בן תור.

יקנעם בשנים 1100-1283

מקרא

Franks

Muslims

פערי מידע בשנים

21

Franks

Muslims

1100-1118

21

1139-1145

42

1187-1192

1192

30

1262

1263-1266

20

1283

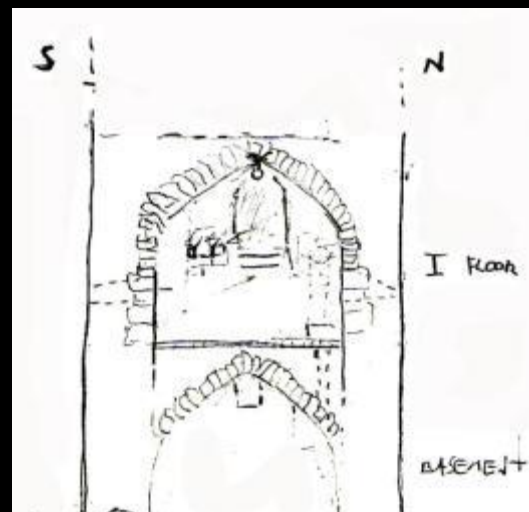
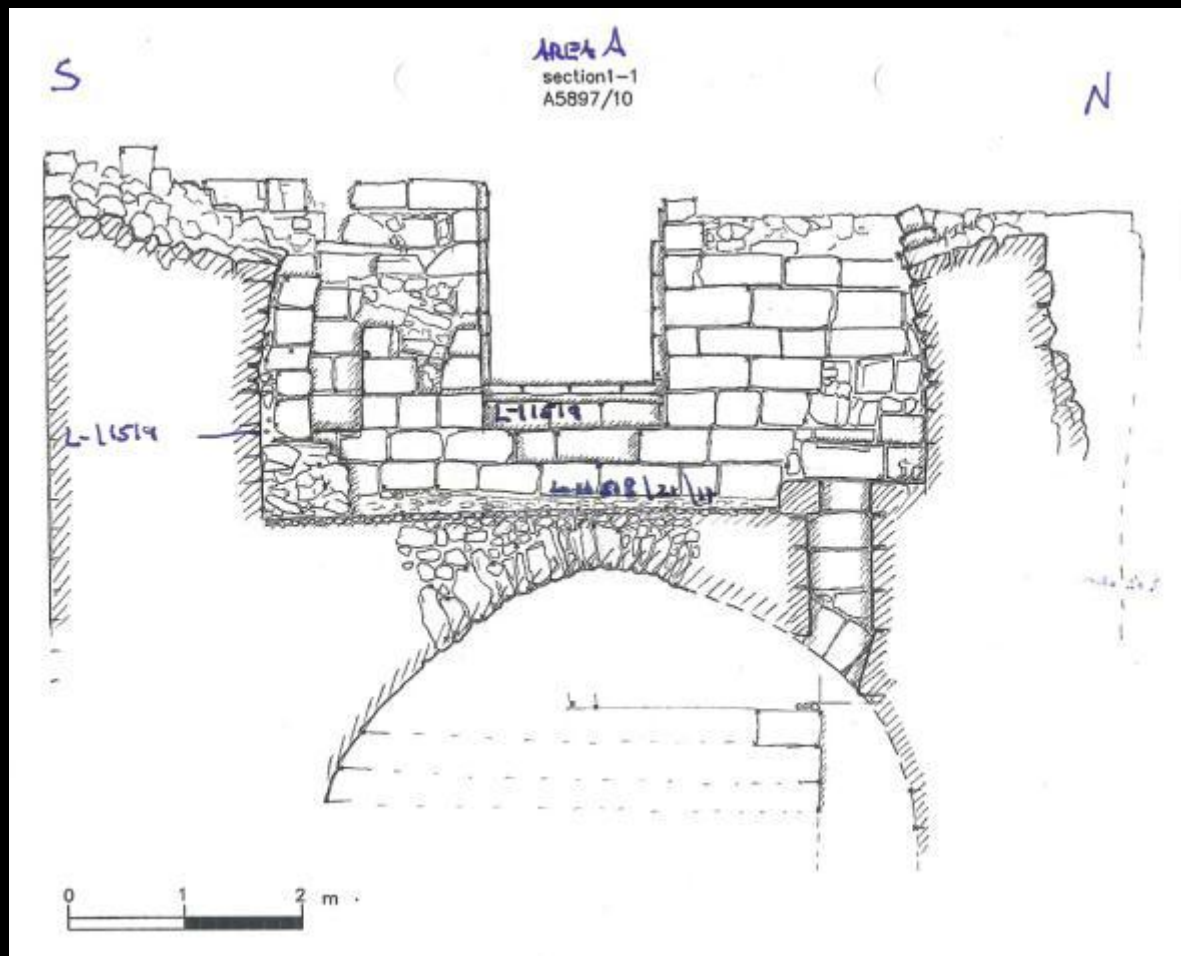

Avissar 2005:7

צריך דחוף
לגייס אותו

בסדר..... אבל מה עם הערכים של האתר?

יקנעם – ה"מגדל" הצלבני.

סיווג

- סיווג – מגדל מגורים, מרכז אדמיניסטיבי - כלכלי
- ההקשר ההיסטורי הארכיאולוגי – מבנה טיפוסי לתקופה הצלבני שנבנה על ואל תוך שרידי התיישבות מוסלמית קדומה ואף השתמש בהם כבסיס, כשהשימוש במבנה נמשך עד לתקופה העותומאנית.
- המאפיינים הפיזיים – מגדל מבוצר שנבנה בשיטה ובטכנולוגיה האופייניים לתקופה הצלבנית, כמו בניית הקירות, בניית קמרונות, טיפוס חלונות, וסיתות האבן.
- לא מוכר בארץ (לי מ.כ) מגדל בלב רובע מגורים.

זיהוי ערכים

ערך חברתי – התל ממוקם בבולטות ביישוב ומשמש חלק מטיילת לתושבים.

משולב ב 4 שנים אחרונות כחלק מתכנית הלימודים "אמץ – אתר".

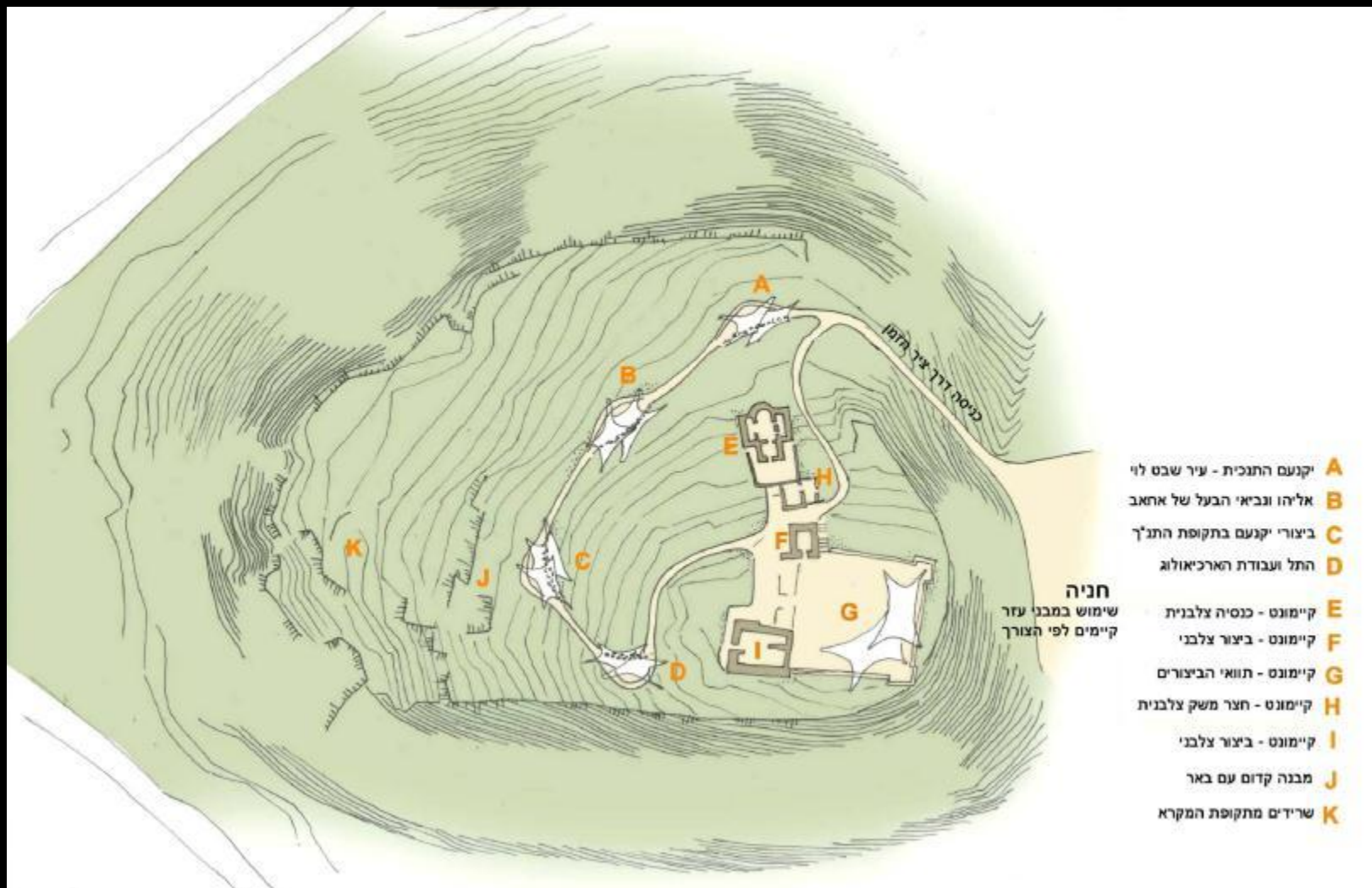
למרגלותיו קן תנועת נוער.

חלק מהעובדים בחפירה הגיעו מיקנעם.

תוכנית הגן הארכיאולוגי

התהלוכה מתחילה

קורס שימור בארכיאולוגיה

15/11/2011

ערך אדריכלי/אומנותי

- מיקום ושליטה
- מיקום מגדל בתוך יישוב
- חלק ממכלול של רובע מגורים מתוכנן -דוגמא לשכונה צלבנית לא עירונית.
- סוג מבנה מגדל מגורים ייחודי בהשתמרותו דוגמא למגדל בהשפעה אירופאית ואופייני לתקופתו- עדות לטכניקת בנייה מיובאת.
- ממצא חומרי – אבנים בנייה וסיתות (סיתות אלכסוני , סיתות שוליים בפינות המבנה), פריטים ארכיטקטוניים, חומרי מליטה, ממצא קרמי מייצג, מטבעות? צלמית גמל מוזהב.
- חלונות צרים דמוי חרכי ירי (טיפוסי לפני השימוש הנרחב בזכוכית).
- אח/קמין.
- חיבור מערכת אגירת מים למבנה.
- השתמרות ל 2 קומות ועדות ל 3.
- יישוב אינטנסיבי על תל

מיקום מגדל בתוך יישוב

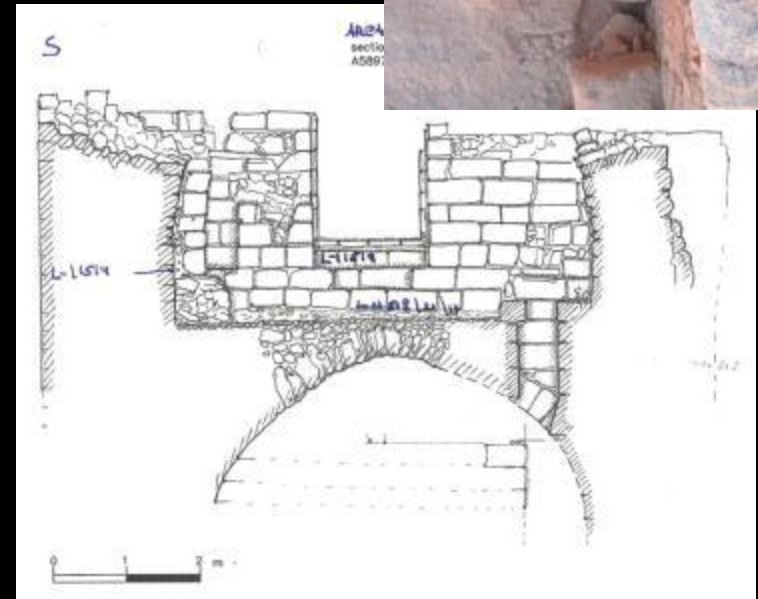
סוג מבנה מגדל מגורים ייחודי בהשתמרותו דוגמא למגדל בהשפעה אירופאית
ואופייני לתקופתו- עדות לטכניקת בנייה מיובאת.

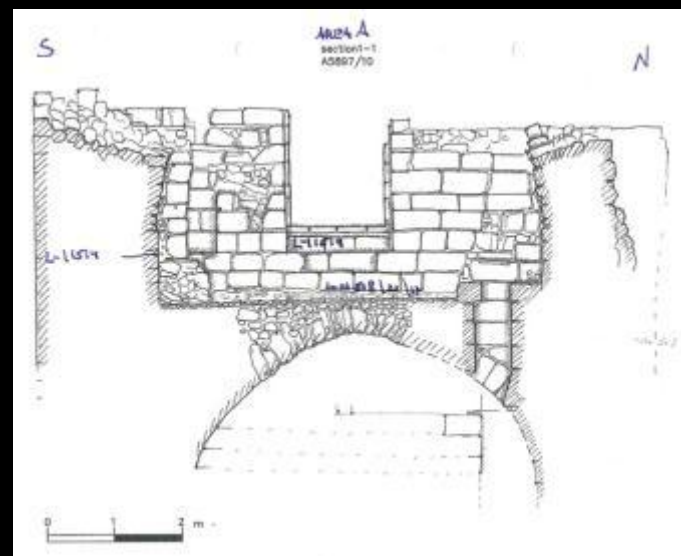

ממצא חומרי – אבנים בנייה וסיתות (סיתות אלכסוני , סיתות שוליים בפינות המבנה), פריטים ארכיטקטוניים, חומרי מליטה, ממצא קרמי מייצג, מטבעות? צלמית גמל מוזהב.

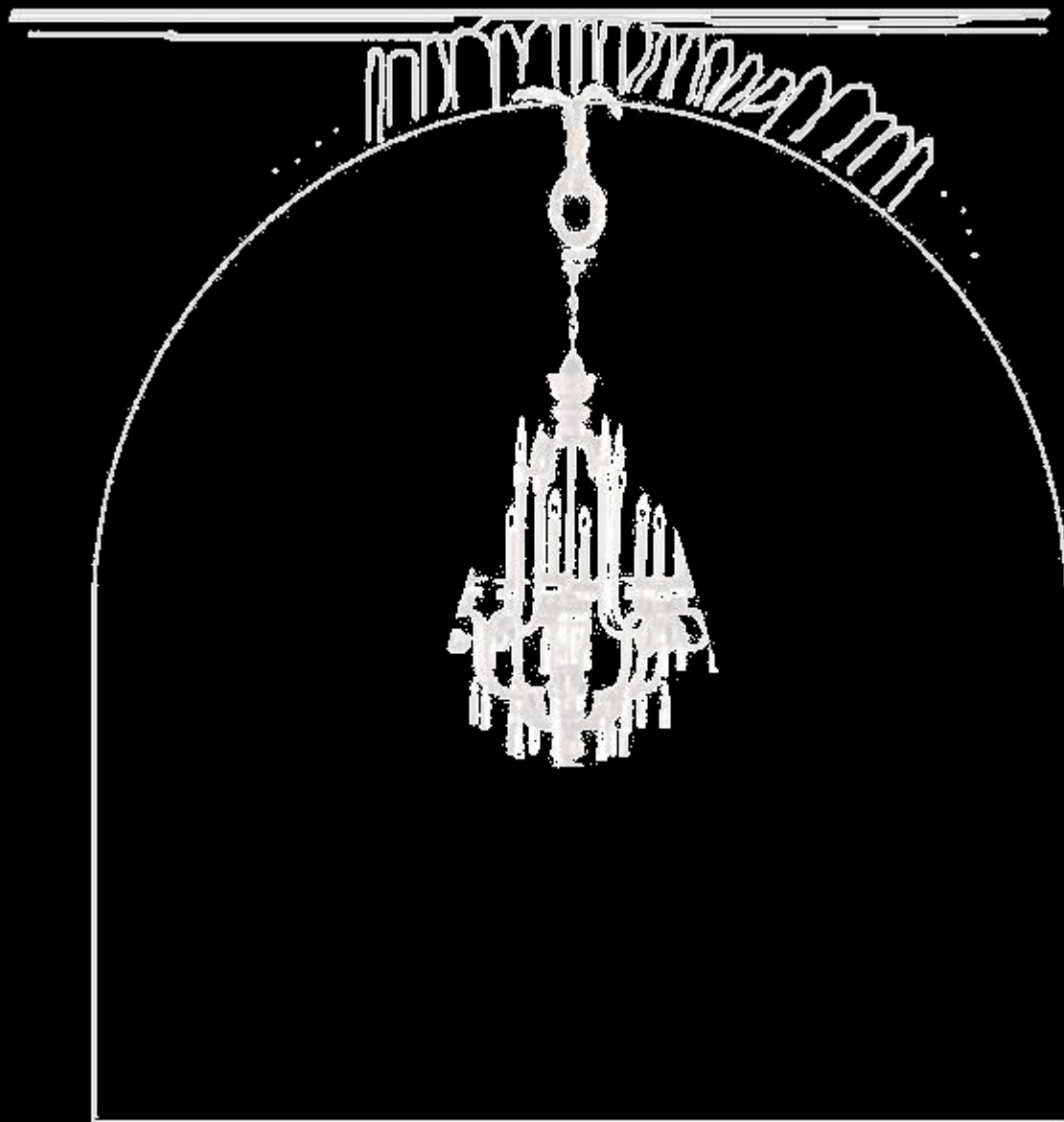

תנור (בישול ? חימום?)

שימור מהיר "מדי"

1432 דקמרון

ערך נופי

- בולט ונצפה מרחוק
- נקודת תצפית מרהיבה.
- ביטוי לתל

ערך היסטורי

- ביטוי לתרבות והתפתחות ההתיישבות הפרנקית (הירכייה, פיאודליזם, חקלאות)
- מערך התיישבותי לאורך המאה ה 12 – 13
- דגם התיישבותי – עורף חקלאי
- נדבך בתמונה ההיסטורית של השתלטות פרנקית על הארץ, המאבקים בתוך הממלכה ומול אויבים חיצוניים.
- חלק ממערך צליינות נוצרית ?
- חיבור למקורות הכתובים (הלא רבים)
- רצף התיישבותי במקום (בחירת המקום)
- קיום רצף יישובי בתוך המגדל – שמבטא את עוצמת ההתיישבות
- יישוב אינטנסיבי על תל
- מאבק בין הטמפלרים - להוספטרלים

ערך מדעי

- פוטנציאל מדעי לחקר התיישבות הכפרית בתקופה הצלבנית - נושא מתפתח
 - מחקר של זהות אתנית (זהות המתיישבים ע"פ טכנולוגיות, כלים, מטבעות וממצא נוסף)
 - יבוא טכנולוגיות בנייה והתפתחות הבנייה הצלבנית בארץ ישראל.
 - תבנית היישוב ביקנעם – עורף חקלאי או יחידה עצמאית ?
 - מעקב והשפעת רעידות אדמה (במבנה עצמו).

אותנטיות

מיקום – המגדל נבנה בתוך וחלק ממכלול רובע מגורים משולב ברחובות ולא מנותק או מבודד.

עיצוב – מבנה מגדל מגורים מרובע, בנוי בניית גזית איכותית ומתנשא לגובה שלוש קומות אופייני לתרבות הפרנקית בארצות המוצא. בניהם קמרונות, צלעות קמרון ואח.

סביבה ונוף – מיקום המגדל כחלק מהרובע בחלקו הגבוה יותר מאפשר תצפית רחבה ונצפות. בנייה על תל משלבים יתרונו אסטרטגיים וקרבה לשני מקורות מים.

חומרים ומלאכת כפיים – חומרי הבנייה מקומיים מעובדים בחלקם בטכניקות עיבוד "מיובאות"

תחושות – המגדל מסמל את מעמד אדוניו בהירכייה הפרנקית.

הקשרים – מיקומו של התל מייצג את מעמדו כגורם אסטרטגי במערכת הדרכים מקדמת דנא ככלל והמגדל מבטא את ההמשכיות בתקופה הצלבנית.

■ ניסוח הצהרת משמעות

- המגדל מייצג מגדל מגורים ייחודי באזור בתקופה הצלבנית. המגדל נבנה באיכות בנייה גבוהה בשימוש בטכניקות בנייה ואלמנטים לא שכיחים באזורינו, חלקן "מיובאים", כגון: תכנית, קירות, קמרונות, סיתות אבן, מבנה חלונות ואח.
- מצב השתמרותו הטוב של המגדל קשור להמשכיות השימוש שנעשה בו עד לתקופה העותומאנית ומבטא את מעמדו וחשיבותו של המקום בהתיישבות.
- המגדל מבטא את מיקומו ההירכ"י ומעמדו של אדוניו בחברה הפרנקית.
- מגדל מגורים כחלק ממכלול רובע צלבני מיושב על ראש תל (לא מצודה) משקף את אופי ההתיישבות במקום ומטרותיו.

הצלבנים באים

קורס שימור בארכיאולוגיה

15/11/2011

